

die tijd proberen we onze huizen optimaal te isoleren, want dat is nodig om ze voor te bereiden op zulke toekomstige, alternatieve manieren van verwarming.”

Koning Zonnepanelen

Geerdinkhof probeert dus in rap tempo huizen van het gas af te krijgen en de energiecrisis en de pan uit rijzende kosten hebben daar nog een schepje bovenop gedaan. Zo zijn de zonnepanelen niet aan te slepen in de wijk, zegt Wouter van Rennes, die een bewoner aanduidt als 'Koning Zonnepanelen'. "Hij heeft er een stuk of dertig. Zijn dak lag vol, dus hij heeft ze ook aan de zijkant van zijn woning gehangen."

Ook opvallend: in de wijk kun je ruiken dat er veel houtkachels en open haarden worden gebruikt. Daarnaast zijn de nieuwe bewoners, veelal jonge gezinnen die maar wat graag in zo'n grote woning met tuin trekken, druk bezig hun huizen compleet onder handen te nemen.

Dat geldt ook voor Robert Nieuwenhuis, die een jaar geleden zijn ouderlijk huis kon kopen. Hij is een grootscheepse verbouwing van plan, en zijn verlanglijstje om zijn verbruik van 1500 kuub terug te dringen is lánng. "Ik ga de hele schil aanpakken: die is gewoon beroerd. De gevels, de ruiten, het dak, de vloer, de mechanische ventilatie: alles wordt aangepakt. Zonnepanelen en een zonneboiler komen op het dak. En dan wil ik ook nog over naar een ijsbuffersysteem, waarmee je overtalige warmte van de zomer opslaat voor de winter. Dat wordt nog niet veel gebruikt, maar is volgens mij wel de toekomst. Ik ga daar mijn hele huis op inrichten."

180

→ De huizen in Geerdinkhof zijn relatief groot met zo'n 100 tot 180 vierkante meter oppervlakte.

1,45

→ Voor elke kuub boven het energieplafond moet de prijs uit het energiecontract worden afgetikt: vaak wel het dubbele van de 1,45 euro die tot het plafond geldt.

→ Kunstenaar Mattijs van Bergen, met links van hem zijn kleurige ontwerp.
FOTO DAPHNE LUCKER

Mattijs van Bergen maakt Toramantel voor Synagoge

Hanneloes Pen
AMSTERDAM

Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog is een nieuwe Toramantel voor de Portugese Synagoge ontworpen. De mantel voor de Torarollen is gemaakt door de Amsterdamse modeontwerper en kunstenaar Mattijs van Bergen.

De kleurrijke Toramantel van Mattijs van Bergen (42) hangt in de vitrine in de Schatkamers van de Portugese Synagoge. De ontwerper staat er met enige trots naast. Hij vindt het een hele eer dat hij gevraagd werd de mantel te maken. Hij kende de joodse tradities en gebruiken niet – hij is niet joods – maar werd door medewerkers van de Portugese Synagoge over de gebruiken van de mantels en bijbehorende wikkels ingelicht. "Het was een ontdekkingstocht voor me," zegt Van Bergen.

In de depots waar zo'n driehonderd Toramantels liggen – de oudste dateert uit de vroege 17de eeuw – bestudeerde hij het ceremonieel textiel. Hij zag dat de mantels, waarin de Torarollen worden bewaard, vaak overeenkomen in stof, kenmerken en symbolen. "Ik zag veel fluweel en zijde, veel goud- en zilverdraad, franjes, granaatappels en de kleuren donkerblauw, donkergroen, bordeauxrood, lichtroze en lichtblauw terugkomen."

Zijn opdracht was een mantel te maken die aansloot op de historische collectie, maar wel duidelijk zijn eigen stempel droeg. De granaatappel, die staat voor vruchtbaarheid en voorkomt in de Bijbel, Koran en de Tora, komt ook in zijn ontwerp voor. "De golvende patronen in het binnenste van de granaatappel heb ik verwerkt in de rest van de stof," zegt Van Bergen die gebruikmaakt van plissétechniek, het innaaien of persen van plooiën in stof. Voor zijn mantel ontwierp hij drie 'open' granaatappels, met pitjes van rode kraaltjes.

De mantel zal 'voor de eeuwigheid' worden bewaard. "Kleding gaat uit de mode of wordt helemaal afgedragen. Nu heb ik iets dat voor eeuwig blijft bestaan. Ik was altijd al jaloers op architecten of productdesigners," zegt Van Bergen, die mede bekend is geworden door zijn ontwerpen voor koningin Máxima en Het Nationale Theater en de Efteling.

wordt. "Ik wilde niet dat de kraaltjes blijven hangen aan iemands kleding."

Het eindresultaat mag er zijn. De mantel is gemaakt van chiffon, een transparante zijde, die zijn twee borduursters, Franzisca Minnema en Eva van den Top, met de hand plooiden en vastzetten. Verder zijn er twee lagen goudkleurige franjes aangebracht en heeft het plissépatchwork een gespiegeld patroon.

De mantel zal 'voor de eeuwigheid' worden bewaard. "Kleding gaat uit de mode of wordt helemaal afgedragen. Nu heb ik iets dat voor eeuwig blijft bestaan. Ik was altijd al jaloers op architecten of productdesigners," zegt Van Bergen, die mede bekend is geworden door zijn ontwerpen voor koningin Máxima en Het Nationale Theater en de Efteling.

Geschenk

In de loop der eeuwen schonken leden en bestuursleden van de Joodse gemeenten textiel, zilverwerk, versierde Torarollen en meubilair. De Toramantel van Van Bergen is een geschenk in naam van Hans van Veggel, die zich jarenlang inzette voor het behoud van het erfgoed van de Portugese Synagoge en de begraafplaats Beth Haim in Ouderkerk aan de Amstel.

De Toramantel en bijbehorende wikkels van Van Bergen zijn in de zomer vorig jaar tijdens Sjavoet (Weekfeest) in gebruik genomen. Van Bergen was daarbij. "Toen de Torarollen in mijn mantel door de synagoge werden gedragen, raakte iedereen de stof even aan of kuste de mantel. Ik had tranen in mijn ogen."

De Toramantel is deze maand in de Schatkamer van de Portugese Synagoge te zien.

'Kleding gaat uit de mode of wordt afgedragen. Dit blijft voor eeuwig bestaan'

Ingetogen versie

Een speciale commissie boog zich over verschillende ontwerpen van Van Bergen, die van felle kleuren houdt. Het ontwerp met de wat wildere kleuren knalgeel, rood en roze viel minder in de smaak bij de Joodse gemeenschap. Het werd een wat ingetogener kleed.

"Je wilt tenslotte dat de mantel gebruikt wordt en niet in de kast blijft liggen," zegt Van Bergen, die een dienst in de synagoge bijwoonde om te kijken hoe de Toramantel gedragen